

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник ректора
проф. _____ І.П.Гладкий

« ____ » _____ 2012 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності»
(відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання)

Галузь знань - 0305 «Економіка та підприємництво»

Напрямок підготовки - 6. 030503 «Міжнародна економіка»

Робоча навчальна програма складена доктором економ. наук, професором, зав. кафедрою Міжнародної економіки Бабичем Д. В., канд. військ. наук, доцентом кафедри Міжнародної економіки Бабичем А. П. на основі освітньо - професійної програми для галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» та навчального плану за напрямом підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка»

Рецензент

Професор кафедри Стратегічного менеджменту
Харківського регіонального інституту державного
Управління НАДУ при Президенті України
кандидат економічних наук, професор

К.І.Мельникова

Робоча навчальна програма розглянута та ухвалена кафедрою Міжнародної економіки
(протокол № _____ від « ____ » _____ 2012 р.)

Завідуючий кафедрою
доктор економічних наук, професор

Д.В. Бабич

Схвалено Радою (методичною комісією) факультету Управління та бізнесу
(протокол № _____ від « ____ » _____ 2012 р.)

Голова Ради (методичної комісії)
факультету Управління та бізнесу
доктор економічних наук, професор

І.А.Дмитрієв

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

« Основи зовнішньоекономічної діяльності»

(система змістових модулів)

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Загальний обсяг – 2,5 кредитів Усього годин – 90 год. Усього змістових модулів – 15. Усього блоків змістових модулів – 2. Усього залікових модулів – 2. Один змістовий модуль – 2-7 год. Один заліковий модуль – 37-53 год. Усього аудиторних годин на тиждень – 3 (лекцій – 2 год. Практичних занять – 1 год.).	Галузь знань – 0305 «Економіка і підприємництво». Напрямок підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка». Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр. Кількість навчальних груп у потоці – 1. Лектор, відповідальний за курс – професор Бабич Дмитро Володимирович.	Навчальна дисципліна – вибіркова Рік підготовки – 1. Семестр навчання – 2. Кількість годин: лекцій – 36, практичних занять - 18 самостійних робіт студентів (СРС) – 36, Модульний контроль (види контролю: усне опитування в ході лекцій, модульні тестові завдання, перевірка та оцінка виконаних рефератів і ситуаційних завдань). Підсумковий контроль: інтегрований залік.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері економічної діяльності між підприємствами України – суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними фірмами як на території України, так і за її межами, а також механізм організації, регулювання планування та ефективного управління процесами ринкової трансформації ЗЕД підприємств в Україні.

2. Мета та завдання

Основною метою дисципліни є формування у майбутніх фахівців з міжнародної економіки засвоєння теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), набуття системних знань і навичок щодо забезпечення економічної ефективності ЗЕД в різних сферах діяльності.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі вивчення дисципліни є:

- розуміння суттєвості та специфіки механізму функціонування зовнішньоекономічної діяльності в Україні на сучасному етапі;
- вивчення нормативної бази щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств;

- вміти аналізувати і оцінювати тенденції, суперечності, доцільність у визначенні основних напрямків зовнішньоекономічної діяльності;
- дослідження специфіки запровадження різних форм виходу на зовнішній ринок;
- вивчення основних процедур щодо укладення зовнішньоекономічних контрактів;
- вміння оцінювати і робити відповідні висновки щодо визначення ефективності угод, зовнішньоекономічної діяльності в цілому.

Знати: сутність та методи міжнародного виробничого кооперування, систему державного регулювання ЗЕД, методи здійснення міжнародних комерційних операцій, сутність комерційної діяльності на світовому ринку, що здійснюється через торгово-посередницьку ланку, механізм організації комерційних операцій на міжнародних товарних біржах, аукціонах та торгах;

Вміти: творчо аналізувати і оцінювати тенденції, суперечності, доцільність у визначенні структури і головних напрямків зовнішньоекономічної діяльності для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності; досліджувати специфіку запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки; творчо підходити до підготовки і прийняття управлінських рішень з зовнішньоекономічної діяльності підприємства, пропонувати ефективні заходи у зовнішньоекономічній діяльності і контролювати їх здійснення при зміні ситуації у міжнародному ринковому середовищі; самостійно розробляти контракти купівлі-продажу товару, ліцензійні угоди, договори при обміні інженерно-технічними послугами; аналізувати і узагальнювати результати зовнішньоекономічної діяльності, оцінювати і робити відповідні висновки щодо визначення ефективності укладених угод, зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому.

Мати уявлення (згідно вимог структурно-логічної схеми підготовки фахівця) про місце і роль дисципліни в системі наукових знань, про економіку України як єдність світових соціально-економічних систем, перспективи розвитку соціально-економічних процесів на світовому рівні та інтеграції економіки України в європейські та інші світові структури.

3. Зміст навчальної дисципліни

Вступ

Місце дисципліни в системі економічних наук. Вступ до основ зовнішньоекономічної діяльності. Цілі та завдання курсу. Структура дисципліни. Теоретико - методичні особливості навчального процесу з дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності». Організаційно-методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів. Контроль знань і умінь за дисципліну. Література.

Блок змістових модулів (розділ) 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Змістовий модуль (тема) 1

Зовнішньоекономічна діяльність. Предмет, метод, зміст та завдання курсу

Сучасна схема товарообміну на світових ринках. Розвиток світової зовнішньої торгівлі. Участь різних країн у міжнародних економічних зв'язках. Зовнішньоекономічна політика країн в умовах ринкової економіки. Участь України у світовій торгівлі. Лібералізація зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Поняття об'єктів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Основи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні. Функції Верховної Ради, Кабінету Міністрів, міністерств фінансів, економіки, Національного Банку України щодо управління зовнішньоекономічною діяльністю. Управління зовнішньоекономічною діяльністю в областях України. Торгові представництва за кордоном. Зовнішньоторговельні об'єднання, фірми, асоціації тощо, умови діяльності на сучасному етапі.

Місце дисципліни в системі загальноосвітніх і професійно орієнтованих дисциплін. Актуальність та практична спрямованість курсу, його структура і послідовність.

Змістовий модуль (тема) 2

Стан і головні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Зовнішньоекономічна політика держави при формуванні ринкової моделі господарювання. Концепція зовнішньоекономічної політики України. Характеристика основних показників зовнішньоекономічної діяльності країни. Обсяг та динаміка зовнішнього товарообігу України. Торговельний баланс, сальдо торговельного балансу, причини, які цьому сприяли. Структура експорту та імпорту. Характеристика зовнішньоекономічних зв'язків з окремими країнами, групами країн. Ефективність стану зовнішньоекономічних зв'язків у цілому. Розвиток нових форм зовнішньоекономічних зв'язків в Україні.

Змістовий модуль (тема) 3

Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Нормативно-правові акти України щодо зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання. Характеристика недержавних органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності: торгово-промислові палати, фондові та

валютні біржі тощо. Економічні інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності: податки, збори.

Характеристика механізму формування валютних фондів підприємств, характеристика адміністративних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Реєстрація зовнішніх контрактів. Оперативне регулювання. Нетарифні методи регулювання, їх класифікація і характеристика. Механізм реалізації квот і ліцензій при здійсненні експорту та імпорту товарів. Система ліцензування і квотування. Антидемпінгове та компенсаційне мито. Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

Змістовий модуль (тема) 4

Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Основні напрями митної політики України. Характеристика органів державного регулювання митної справи, їх структура. Організація системи митного контролю. Форми здійснення митного контролю. Порядок митного оформлення товарів. Єдиний митний тариф. Види і ставки мита, обмеження щодо експортно-імпортних і транспортних операцій.

Митні документи та специфіка їх оформлення. Декларування товарів, форми декларування, вантажної митної декларації. Поняття митної вартості. Механізм нарахування та види митних платежів. Митні збори, нарахування акцизного збору та ПДВ.

Змістовий модуль (тема) 5

Форми виходу підприємств на зовнішні ринки

Класифікація і характеристика різноманітних форм виходу на зовнішні ринки. Умови існування. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Вивчення і аналіз умов ринку. Дослідження потенційних можливостей фірми.

Пошук партнерів при здійсненні безпосередніх експортно-імпортних операцій. Способи встановлення контактів з потенційним партнером. Тактика і стратегія проведення переговорів. Укладання угод з ініціативи продавця. Укладання угод з ініціативи покупця. Поняття оферти, її види. Акцепт. Комерційні документи, запит і замовлення, процедура їх використання.

Змістовий модуль (тема) 6

Зустрічна торгівля, її види. Посередницькі та орендні операції на зовнішніх ринках

Класифікація угод зустрічної торгівлі. Операції натурального обміну (бартер). Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. Комерційна компенсація, зустрічні закупівлі, авансові закупівлі, угоди типу "світч", угоди типу "оффсет", рамочні угоди,

угоди позитивної зустрічної торгівлі, угоди щодо зворотного експорту, програми пов'язання імпорту та експорту і обов'язки, які передбачають участь інвестора в експорті товарів країни-імпортера.

Операції в рамках промислового співробітництва. Співробітництво на комерційній основі, виробнича кооперація, операції з давальницькою сировиною. Розповсюдження операцій зустрічної торгівлі в Україні. Регулювання щодо їх здійснення на території.

Характеристика та класифікація посередників за обсягом повноважень і за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. Агенти, представники, брокери, маклери. Угоди комісії, їх особливості. Угоди чистої комісії. Договір "делькредере". Угоди консигнації, особливості і можливості здійснення. Способи консигнації. Торгові агенти, агенти повірені: обов'язки, особливості, регулювання. Дистриб'ютори, дилери, їх місце на ринку. Прості агенти, агенти з правом "першої руки", монопольні (ексклюзивні) агенти. Регулювання посередницьких операцій в Україні.

Оренда машин і устаткування. Класифікація, характеристика та особливості виконання лізингових операцій. Закордонний досвід щодо здійснення лізингових операцій, Практика лізингу в Україні. Правове регулювання лізингових відносин.

Змістовий модуль (тема) 7

Основні завдання для самостійної роботи студентів за змістовими модулями 1,2,3,4,5,6.

Модульний контроль знань за змістовими модулями 1,2,3,4,5,6. (заліковий модуль №1) здійснюється у формі модульного тестування, усного опитування в ході лекцій, перевірки та оцінювання виконаних рефератів і ситуаційних завдань.

Перелік питань:

1. Сутність зовнішньоекономічної діяльності та основні форми прояву зовнішньоекономічних відносин.
2. Становлення та еволюція зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
4. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Митно – тарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності
6. Митні режими та їх характеристика.
7. Митні збори та платежі
8. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності
9. Форми виходу підприємства на зовнішній ринок
10. Пошук та вивчення бізнес партнерів.
11. Зустрічна торгівля та її види.
12. Посередницькі та орендні операції на зовнішніх ринках

Блок змістових модулів (розділ) 2
ТЕХНІКА ОРГАНІЗАЦІЇ, ПОВЕДЕННЯ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Змістовий модуль (тема) 8

Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів. Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу

Суть і мета договірних відносин між підприємствами на зовнішньому ринку. Права і обов'язки сторін. Регулювання укладання міжнародних договорів купівлі-продажу. Конвенція ООН щодо договорів міжнародної купівлі-продажу товарів.

Етапи здійснення експортно-імпоротної угоди. Види контрактів та їх класифікація. Форми, умови, порядок укладання контрактів. Способи встановлення взаємовідносин між потенційними покупцями та продавцями товару.

Типові контракти в міжнародній торгівлі. Торгові звичаї та їх значення. Можливий набір умов (розділів) контракту. Умови контракту обов'язкові та додаткові. Зміст і характеристика основних умов контракту. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість товару в контракті. Базисні умови поставки. Транспортні умови. Термін і дата постачання. Пакування і маркування. Гарантії на технічне обслуговування. Порядок приймання товару. Рекламация і санкції. Арбітраж. Форс-мажорні обставини. Інші умови.

Термін поставки, вимоги до нього. Етапи виконання експортно-імпортного контракту.

Базисна умова поставки товарів. Суть та еволюція умов "Інкотермс", Характеристика основних груп: E, F, C, D. Поділ базисних умов в залежності від виду транспорту.

Змістовий модуль (тема) 9

Ціна товару в міжнародних контрактах купівлі-продажу

Особливості цінової політики на зовнішньому ринку. Цілі визначення цін в міжнародних контрактах. Методи встановлення зовнішньоекономічних цін. Рівень ціни, базис ціни. Спосіб фіксації ціни. Тверда ціна, ковзна ціна, ціна з наступною фіксацією. Суть контрактної ціни. Визначення конкурентної ціни. Порядок розрахунків ціни за конкурентними листами. Поняття індикативних цін.

Змістовий модуль (тема) 10

Валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів.
Умови платежу. Форми розрахунків

Валютні умови контракту. Валюта ціни і валюта платежу. Курс перерахунку валюти ціни у валюту платежу. Валютні ризики, умови їх

виникнення. Можливості запобігання та страхування валютних ризиків. Валютні обмовки, їх види. Банківські операції щодо страхування валютних ризиків. Хеджування, валютні опціони, ф'ючерсні операції.

Форми платежу: готівка, авансовий, в кредит. Кредитні засоби платежу. Чеки, їх види, гарантії. Вексель: форма, акцепт, аваль. Банківський переказ. Види акредитивів, загальні положення щодо використання. Акредитив у розрахунках за експортні товари, акредитив у розрахунках по імпорту. Інкасо, документальне інкасо, чисте. Відкритий рахунок.

Змістовий модуль (тема) 11

Організація і технологія міжнародних перевезень

Принципи управління комерційною діяльністю транспортних установ в Україні.

Транспортні умови комерційних контрактів. Фрахт та страхування міжнародних перевезень. Види міжнародних перевезень: морські, автомобільні, повітряні, залізничні. Організація та технологія міжнародних перевезень. Порядок заповнення міжнародної транспортної документації. Особливості транспортного обслуговування зовнішньоекономічних перевезень в Україні.

Порядок надання транспортно-експедиційних послуг підприємствам-суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності. Методика визначення ціни за транспортне обслуговування.

Змістовий модуль (тема) 12

Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом

Порядок створення змішаних підприємств за участю українського капіталу за кордоном, їх види, умови існування та ліквідування. Комерційна діяльність змішаних підприємств. Прибутки та оподаткування.

Умови та порядок створення підприємств за участю іноземних інвесторів в Україні. Організаційні аспекти діяльності спільних підприємств. Трансфертне ціноутворення в спільних підприємствах. Утворення фондів і розподіл прибутків. Оподаткування. Перспективи розвитку спільних підприємств в Україні.

Змістовий модуль (тема) 13

Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Державна політика в Україні щодо валютного регулювання. Принципи організації валютно-кредитного механізму зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Діяльність Укресімбанку.

Система валютного контролю. Державні органи, що здійснюють валютний контроль, їх функції, обов'язки.

Література: [6,10,13,18,20-22,33].

Змістовий модуль (тема) 14

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності

Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз виконаних обов'язків щодо експортно-імпортних операцій. Аналіз динаміки обігу зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз використаних коштів щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз фінансових результатів і прибутку при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Вплив окремих напрямів зовнішньоекономічної діяльності підприємства на кінцеві результати його діяльності.

Ефективність зовнішньоекономічної діяльності, її сутність, теоретичні аспекти визначення. Фактори, що впливають на ефективність окремих напрямів зовнішньоекономічної діяльності, їх кількісна оцінка.

Змістовий модуль (тема) 15

Основні завдання для самостійної роботи студентів за змістовими модулями 8, 9,10,11,12,13, 14.

Модульний контроль знань за змістовими модулями 8, 9,10,11,12,13, 14. (заліковий модуль №2) здійснюється у формі модульного тестування, усного опитування в ході лекцій, перевірки та оцінювання виконаних рефератів і ситуаційних завдань.

1. Типові контракти в міжнародній торгівлі та їх умови.
2. Базисна умова поставки товарів „Інкотермс”.
3. Особливості цінової політики на зовнішньому ринку.
4. Валютні умови контракту.
5. Валютні ризики та їх страхування.
6. Форми міжнародних розрахунків.
7. Транспортні умови комерційних контрактів.
8. Порядок створення змішаних підприємств. .
9. Спільні підприємства та їх перспективи розвитку в Україні
10. Функціонування підприємств з іноземним капіталом.
11. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності
12. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності.

Заключення

Засвоєння студентами теоретичних та науково-практичних основ курсу «Основи зовнішньоекономічної діяльності» має велике значення для практичної діяльності майбутніх фахівців з міжнародної економіки, оскільки дає змогу підвищувати ефективність зовнішньоекономічних відносин.

4. Розподіл змістових модулів за видами занять за годинами та кредитами

Таблиця 4.1

Назва змістовного модуля	Усього на змістовний модуль (год./кред.)	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	СРС (год.)
Блок змістових модулів (розділ) 1 СУТНІСТЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, СИСТЕМА РЕГУЛЮВАННЯ, ОСНОВНІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН				
Змістовий модуль (тема) №1 Зовнішньоекономічна діяльність. Предмет, метод, зміст та завдання курсу	4/0,11	2		2-
Змістовий модуль (тема) №2. Стан і головні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні	7/0,19	2	2	3
Змістовий модуль (тема) №3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	4/0,11	2		2-
Змістовий модуль (тема) №4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	7/0,19	2	2	3
Змістовий модуль (тема) №5. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	7/0,19	2	2	3-
Змістовий модуль (тема) №6. Зустрічна торгівля, її види Посередницькі та орендні операції на зовнішніх ринках	4/0,11	4		2
Змістовий модуль (тема) № 7 Основні завдання для СРС за змістовими модулями 1,2,3,4,5,6.	2/0,56	-	-	2
Усього за блоком змістових модулів (розділом) 1	37/1,03	14	6	17
Блок змістових модулів (розділ) 2 ТЕХНІКА ОРГАНІЗАЦІЇ, ПОВЕДЕННЯ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Змістовий модуль (тема) №8 Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу.	7/0,19	4	2	2
Змістовий модуль (тема) №9. Ціна товару в міжнародних контрактах купівлі-продажу	7/0,19	2	2	2
Змістовий модуль (тема) № 10 Валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів. Умови платежу. Форми розрахунків	4/0,11	4		2
Змістовий модуль (тема) №11. Організація і технологія міжнародних перевезень	7/0,19	2	2	2
Змістовий модуль (тема) №12 Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом	4/0,11	2		2
Змістовий модуль (тема) №13 Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	7/0,19	2	2	3
Змістовий модуль (тема) №14 Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності Аналіз зовнішньоекономічної діяльності	11/0,3	6	4	4
Змістовий модуль (тема) №15 Основні завдання для СРС за змістовими модулями 8, 9,10,11,12,13, 14.	2/0,056	-		2
Усього за блоком змістових модулів (розділом) 2	53/1,47	22	12	19
Усього	90/2,5	36	18	36

Перелік тем практичних занять

Таблиця 4.2

№ з/п	№ змістового модуля (теми)	Зміст практичних занять	Обсяг, годин
1	2	Аналіз головних напрямків розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні	2
2	4	Єдиний митний тариф. Порядок розрахунку імпортного і експортного мита	2
3	5	Порядок створення спільних підприємств на території України. Форми і види спільних підприємств.	2
4	8	Аналіз міжнародного ринку як важлива умова підготовки до укладення контракту	2
5	8	Методи і прийоми формування ціни в міжнародних контрактах.	2
6	11	Планування та організація міжнародних перевезень	2
7	12	Готівкові валютні платежі в Україні	2
8	13	Факторний аналіз зовнішньоекономічної діяльності	2
9	14	Порядок розрахунку основних показників зовнішньоекономічної діяльності.	2
Всього годин			18

5. Система оцінювання навчання

5.1. Система оцінювання трудовитрат навчання студента (залікові модулі)

№	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	Обсяг трудовитрат студента (кредитів)	Форма Контролю знань	Шкала оцінювання знань студента
1	Перший заліковий модуль за змістовними модулями 1,2,3,4,5,6	37	1,03	Модульний контроль: модульне тестування, усне опитування, реферати, ситуаційні завдання	(1...100)
2	Другий заліковий модуль за змістовними модулями 8,9,10,11,12,13,14,15	53	1,47	Модульний контроль: модульне тестування, усне опитування, реферати, ситуаційні завдання	(1...100)
Усього		90	2,5		(1...100)

Примітка: підсумкова оцінка трудовитрат студента на засвоєння дисципліни у цілому підраховується як арифметична сума кредитів за опрацьованими заліковими модулями.

5. 2. Система оцінювання знань студентів і шкала оцінки (за кожний заліковий модуль)

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	Відмінно	90 – 100
B	Добре	80– 89
C	Добре	75 – 79
D	Задовільно	67 – 74
E	Задовільно	60 – 66
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1 – 34

Примітка: згідно з наказом МОН України від 30.12.05 р. № 774, підсумкова оцінка Знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена результатів засвоєння окремих залікових модулів в інтервалі (1...100) балів.

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання не передбачено навчальним планом підготовки фахівців за напрямом підготовки Міжнародна економіка..

7. Види, форми та методи навчання

Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів згідно розподілу змістових модулів за видами занять (за годинами та кредитами).

9. Методичне забезпечення

Навчально-методичні матеріали кафедри з дисципліни, які знаходяться на освітньому порталі ХНАДУ.

Навчально-методичні матеріали (навчальні посібники, навчальні програми, плани семінарських занять, тематика рефератів, матеріали для самостійної роботи студентів, списки рекомендованої літератури), що представлені на кафедрі.

8. Методичне забезпечення

Навчально-методичні матеріали кафедри з дисципліни, які знаходяться на освітньому порталі ХНАДУ.

Навчально-методичні матеріали (навчальні посібники, навчальні програми, плани семінарських занять, тематика рефератів, матеріали для самостійної роботи студентів, списки рекомендованої літератури), що представлені на кафедрі.

9. Література, що рекомендована для самостійної роботи студентів

1. Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції: Закон України від 17.07.97р. // ВВР України. – 1997. – № 44.
2. Про єдиний митний тариф: Закон України від 05.02.92р. // ВВР України. – 1992. – № 19.
3. Про застосування спеціальних заходів відносно імпорту в Україну: Закон України від 22.12.98р. № 333-XIV // Уряд. кур'єр. – 1999. – № 35.
4. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22.12.98р. № 330-XIV // ВВР України. – 1999. – № 9-10.
5. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту: Закон України від 22.12.98р. № 331-XIV // ВВР України. – 1999. – № 12-13.
6. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91р. // ВВР України. – 1991. – № 29.
7. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01.06.2000р. // ВВР України. – 2000. – № 32.
8. Про митну справу: Закон України від 26.06.91р. № 1262-XII // Українська митниця. – К., 1991.
9. Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах: Закон України від 15.09.95р. // ВВР України. – 1995. – № 32.
10. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.96р. // Галицькі контракти. – 1996. – № 20.
11. Про ставки акцизного збору та мита на деякі транспортні засоби та шини до них: Закон України від 24.05.96р. // ВВР України. – 1996. – № 32.
12. Про заходи щодо вдосконалення кон'юнктурно-цінової політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності: Указ Президента України від 10.02.96р. № 124/96.
13. Про невідкладні заходи щодо посилення валютного контролю: Указ Президента України від 08.06.93р. № 195/93.
14. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001р. № 201.
15. Про порядок реєстрації і облік зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки України від 29.06.2000р. № 136.
16. Про встановлення мінімальної вартості окремих видів імпортованих товарів: Постанова КМУ від 27.07.98р. № 1164.

17.Про деякі питання регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності: Постанова КМУ від 29.04.99р. № 756.

18.Про порядок клірингових розрахунків: Постанова КМУ та НБУ від 02.04.94р. № 207.

19.Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті: Постанова КМУ від 21.06.95р. № 444.

20.Про затвердження порядку встановлення і використання офіційного обмінного курсу гривні до іноземних валют: Постанова НБУ від 18.03.99р. № 129.

21.Правила використання готівкової іноземної валюти на території України: Затв. Постановою Правління НБУ від 26.03.98р. № 119.

22.Артемов Н.М. Финансово-правовое регулирование внешнеторговой деятельности: Учебник. – М., 1999.

23.Балабанов И.Т. Внешнеэкономические связи. – М., 2001.

24.Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов / Л.Е.Стровский, С.К.Казанцев, Е.А. Паршина и др.; Под ред. проф. Л.Е.Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М., 2000.

25.Грачев Ю.Н. Внешнеэкономическая деятельность. Организация и техника внешнеторговых операций. – М., 2000.

26.Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. – К., 1996.

27.Дегтярева О.И. Внешнеэкономическая деятельность. – М., 2000.

28.Захаров К.В. Цыганок А.В., Бочарников, Захаров А.К. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций. – К., 2001.

29.Кормич Б.А. Державно-правовий механізм митної політики України. – Одеса, 2000.

30.Назаренко В.М., Назаренко К.С. Транспортное обеспечение внешнеэкономической деятельности. – М., 2000.

Узгодження з іншими дисциплінами навчального плану

Дисципліна	Викладач	Підпис

Укладач:
доцент кафедри
Міжнародної економіки

Бабич Анатолій Петрович

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник ректора
проф. _____ І.П.Гладкий

« ____ » _____ 2012 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності»
(відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання)

Галузь знань - 0305 «Економіка та підприємництво»

Напрямок підготовки - 6. 030503 «Міжнародна економіка»

Робоча навчальна програма складена доктором економ. наук, професором, зав. кафедрою Міжнародної економіки Бабичем Д. В., канд. військ. наук, доцентом кафедри Міжнародної економіки Бабичем А. П. на основі освітньо - професійної програми для галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» та навчального плану за напрямом підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка»

Рецензент

Професор кафедри Стратегічного менеджменту
Харківського регіонального інституту державного
Управління НАДУ при Президенті України
кандидат економічних наук, професор

К.І.Мельникова

Робоча навчальна програма розглянута та ухвалена кафедрою
Міжнародної економіки
(протокол № _____ від « ____ » _____ 2012 р.)

Завідуючий кафедрою
доктор економічних наук, професор

Д.В. Бабич

Схвалено Радою (методичною комісією) факультету Управління та
бізнесу
(протокол № _____ від « ____ » _____ 2012 р.)

Голова Ради (методичної комісії)
факультету Управління та бізнесу
доктор економічних наук, професор

І.А.Дмитрієв

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

« Основи зовнішньоекономічної діяльності»

(система змістових модулів)

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Загальний обсяг – 2,5 кредитів Усього годин – 90 год. Усього змістових модулів – 15. Усього блоків змістових модулів – 2. Усього залікових модулів – 2. Один змістовий модуль – 2-7 год. Один заліковий модуль – 37-53 год. Усього аудиторних годин на тиждень – 3 (лекцій – 2 год. Практичних занять – 1 год.).	Галузь знань – 0305 «Економіка і підприємництво». Напрямок підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка». Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр. Кількість навчальних груп у потоці – 1. Лектор, відповідальний за курс – професор Бабич Дмитро Володимирович.	Навчальна дисципліна – вибіркова Рік підготовки – 1. Семестр навчання – 2. Кількість годин: лекцій – 36, практичних занять - 18 самостійних робіт студентів (СРС) – 36, Модульний контроль (види контролю: усне опитування в ході лекцій, модульні тестові завдання, перевірка та оцінка виконаних рефератів і ситуаційних завдань). Підсумковий контроль: інтегрований залік.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері економічної діяльності між підприємствами України – суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними фірмами як на території України, так і за її межами, а також механізм організації, регулювання планування та ефективного управління процесами ринкової трансформації ЗЕД підприємств в Україні.

2. Мета та завдання

Основною метою дисципліни є формування у майбутніх фахівців з міжнародної економіки засвоєння теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), набуття системних знань і навичок щодо забезпечення економічної ефективності ЗЕД в різних сферах діяльності.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі вивчення дисципліни є:

- розуміння суттєвості та специфіки механізму функціонування зовнішньоекономічної діяльності в Україні на сучасному етапі;
- вивчення нормативної бази щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств;

- вміти аналізувати і оцінювати тенденції, суперечності, доцільність у визначенні основних напрямків зовнішньоекономічної діяльності;
- дослідження специфіки запровадження різних форм виходу на зовнішній ринок;
- вивчення основних процедур щодо укладення зовнішньоекономічних контрактів;
- вміння оцінювати і робити відповідні висновки щодо визначення ефективності угод, зовнішньоекономічної діяльності в цілому.

Знати: сутність та методи міжнародного виробничого кооперування, систему державного регулювання ЗЕД, методи здійснення міжнародних комерційних операцій, сутність комерційної діяльності на світовому ринку, що здійснюється через торгово-посередницьку ланку, механізм організації комерційних операцій на міжнародних товарних біржах, аукціонах та торгах;

Вміти: творчо аналізувати і оцінювати тенденції, суперечності, доцільність у визначенні структури і головних напрямків зовнішньоекономічної діяльності для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності; досліджувати специфіку запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки; творчо підходити до підготовки і прийняття управлінських рішень з зовнішньоекономічної діяльності підприємства, пропонувати ефективні заходи у зовнішньоекономічній діяльності і контролювати їх здійснення при зміні ситуації у міжнародному ринковому середовищі; самостійно розробляти контракти купівлі-продажу товару, ліцензійні угоди, договори при обміні інженерно-технічними послугами; аналізувати і узагальнювати результати зовнішньоекономічної діяльності, оцінювати і робити відповідні висновки щодо визначення ефективності укладених угод, зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому.

Мати уявлення (згідно вимог структурно-логічної схеми підготовки фахівця) про місце і роль дисципліни в системі наукових знань, про економіку України як єдність світових соціально-економічних систем, перспективи розвитку соціально-економічних процесів на світовому рівні та інтеграції економіки України в європейські та інші світові структури.

3. Зміст навчальної дисципліни

Вступ

Місце дисципліни в системі економічних наук. Вступ до основ зовнішньоекономічної діяльності. Цілі та завдання курсу. Структура дисципліни. Теоретико - методичні особливості навчального процесу з дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності». Організаційно-методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів. Контроль знань і умінь за дисципліну. Література.

Блок змістових модулів (розділ) 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА РЕГУЛЮВАННЯ

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Змістовий модуль (тема) 1

Зовнішньоекономічна діяльність. Предмет, метод, зміст та завдання курсу

Сучасна схема товарообміну на світових ринках. Розвиток світової зовнішньої торгівлі. Участь різних країн у міжнародних економічних зв'язках. Зовнішньоекономічна політика країн в умовах ринкової економіки. Участь України у світовій торгівлі. Лібералізація зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Поняття об'єктів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Основи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні. Функції Верховної Ради, Кабінету Міністрів, міністерств фінансів, економіки, Національного Банку України щодо управління зовнішньоекономічною діяльністю. Управління зовнішньоекономічною діяльністю в областях України. Торгові представництва за кордоном. Зовнішньоторговельні об'єднання, фірми, асоціації тощо, умови діяльності на сучасному етапі.

Місце дисципліни в системі загальноосвітніх і професійно орієнтованих дисциплін. Актуальність та практична спрямованість курсу, його структура і послідовність.

Змістовий модуль (тема) 2

Стан і головні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Зовнішньоекономічна політика держави при формуванні ринкової моделі господарювання. Концепція зовнішньоекономічної політики України. Характеристика основних показників зовнішньоекономічної діяльності країни. Обсяг та динаміка зовнішнього товарообігу України. Торговельний баланс, сальдо торговельного балансу, причини, які цьому сприяли. Структура експорту та імпорту. Характеристика зовнішньоекономічних зв'язків з окремими країнами, групами країн. Ефективність стану зовнішньоекономічних зв'язків у цілому. Розвиток нових форм зовнішньоекономічних зв'язків в Україні.

Змістовий модуль (тема) 3

Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Нормативно-правові акти України щодо зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання. Характеристика недержавних органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності: торгово-промислові палати, фондові та

валютні біржі тощо. Економічні інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності: податки, збори.

Характеристика механізму формування валютних фондів підприємств, характеристика адміністративних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Реєстрація зовнішніх контрактів. Оперативне регулювання. Нетарифні методи регулювання, їх класифікація і характеристика. Механізм реалізації квот і ліцензій при здійсненні експорту та імпорту товарів. Система ліцензування і квотування. Антидемпінгове та компенсаційне мито. Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

Змістовий модуль (тема) 4

Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Основні напрями митної політики України. Характеристика органів державного регулювання митної справи, їх структура. Організація системи митного контролю. Форми здійснення митного контролю. Порядок митного оформлення товарів. Єдиний митний тариф. Види і ставки мита, обмеження щодо експортно-імпортних і транспортних операцій.

Митні документи та специфіка їх оформлення. Декларування товарів, форми декларування, вантажної митної декларації. Поняття митної вартості. Механізм нарахування та види митних платежів. Митні збори, нарахування акцизного збору та ПДВ.

Змістовий модуль (тема) 5

Форми виходу підприємств на зовнішні ринки

Класифікація і характеристика різноманітних форм виходу на зовнішні ринки. Умови існування. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Вивчення і аналіз умов ринку. Дослідження потенційних можливостей фірми.

Пошук партнерів при здійсненні безпосередніх експортно-імпортних операцій. Способи встановлення контактів з потенційним партнером. Тактика і стратегія проведення переговорів. Укладання угод з ініціативи продавця. Укладання угод з ініціативи покупця. Поняття оферти, її види. Акцепт. Комерційні документи, запит і замовлення, процедура їх використання.

Змістовий модуль (тема) 6

Зустрічна торгівля, її види. Посередницькі та орендні операції на зовнішніх ринках

Класифікація угод зустрічної торгівлі. Операції натурального обміну (бартер). Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. Комерційна компенсація, зустрічні закупівлі, авансові закупівлі, угоди типу "світч", угоди типу "оффсет", рамочні угоди,

угоди позитивної зустрічної торгівлі, угоди щодо зворотного експорту, програми пов'язання імпорту та експорту і обов'язки, які передбачають участь інвестора в експорті товарів країни-імпортера.

Операції в рамках промислового співробітництва. Співробітництво на комерційній основі, виробнича кооперація, операції з давальницькою сировиною. Розповсюдження операцій зустрічної торгівлі в Україні. Регулювання щодо їх здійснення на території.

Характеристика та класифікація посередників за обсягом повноважень і за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. Агенти, представники, брокери, маклери. Угоди комісії, їх особливості. Угоди чистої комісії. Договір "делькредере". Угоди консигнації, особливості і можливості здійснення. Способи консигнації. Торгові агенти, агенти повірені: обов'язки, особливості, регулювання. Дистриб'ютори, дилери, їх місце на ринку. Прості агенти, агенти з правом "першої руки", монопольні (ексклюзивні) агенти. Регулювання посередницьких операцій в Україні.

Оренда машин і устаткування. Класифікація, характеристика та особливості виконання лізингових операцій. Закордонний досвід щодо здійснення лізингових операцій, Практика лізингу в Україні. Правове регулювання лізингових відносин.

Змістовий модуль (тема) 7

Основні завдання для самостійної роботи студентів за змістовими модулями 1,2,3,4,5,6.

Модульний контроль знань за змістовими модулями 1,2,3,4,5,6. (заліковий модуль №1) здійснюється у формі модульного тестування, усного опитування в ході лекцій, перевірки та оцінювання виконаних рефератів і ситуаційних завдань.

Перелік питань:

1. Сутність зовнішньоекономічної діяльності та основні форми прояву зовнішньоекономічних відносин.
2. Становлення та еволюція зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
4. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Митно – тарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності
6. Митні режими та їх характеристика.
7. Митні збори та платежі
8. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності
9. Форми виходу підприємства на зовнішній ринок
10. Пошук та вивчення бізнес партнерів.
11. Зустрічна торгівля та її види.
12. Посередницькі та орендні операції на зовнішніх ринках

Блок змістових модулів (розділ) 2
ТЕХНІКА ОРГАНІЗАЦІЇ, ПОВЕДЕННЯ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Змістовий модуль (тема) 8

Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів. Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу

Суть і мета договірних відносин між підприємствами на зовнішньому ринку. Права і обов'язки сторін. Регулювання укладання міжнародних договорів купівлі-продажу. Конвенція ООН щодо договорів міжнародної купівлі-продажу товарів.

Етапи здійснення експортно-імпоротної угоди. Види контрактів та їх класифікація. Форми, умови, порядок укладання контрактів. Способи встановлення взаємовідносин між потенційними покупцями та продавцями товару.

Типові контракти в міжнародній торгівлі. Торгові звичаї та їх значення. Можливий набір умов (розділів) контракту. Умови контракту обов'язкові та додаткові. Зміст і характеристика основних умов контракту. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість товару в контракті. Базисні умови поставки. Транспортні умови. Термін і дата постачання. Пакування і маркування. Гарантії на технічне обслуговування. Порядок приймання товару. Рекламації і санкції. Арбітраж. Форс-мажорні обставини. Інші умови.

Термін поставки, вимоги до нього. Етапи виконання експортно-імпортного контракту.

Базисна умова поставки товарів. Суть та еволюція умов "Інкотермс", Характеристика основних груп: E, F, C, D. Поділ базисних умов в залежності від виду транспорту.

Змістовий модуль (тема) 9

Ціна товару в міжнародних контрактах купівлі-продажу

Особливості цінової політики на зовнішньому ринку. Цілі визначення цін в міжнародних контрактах. Методи встановлення зовнішньоекономічних цін. Рівень ціни, базис ціни. Спосіб фіксації ціни. Тверда ціна, ковзна ціна, ціна з наступною фіксацією. Суть контрактної ціни. Визначення конкурентної ціни. Порядок розрахунків ціни за конкурентними листами. Поняття індикативних цін.

Змістовий модуль (тема) 10

Валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів.
Умови платежу. Форми розрахунків

Валютні умови контракту. Валюта ціни і валюта платежу. Курс перерахунку валюти ціни у валюту платежу. Валютні ризики, умови їх

виникнення. Можливості запобігання та страхування валютних ризиків. Валютні обмовки, їх види. Банківські операції щодо страхування валютних ризиків. Хеджування, валютні опціони, ф'ючерсні операції.

Форми платежу: готівка, авансовий, в кредит. Кредитні засоби платежу. Чеки, їх види, гарантії. Вексель: форма, акцепт, аваль. Банківський переказ. Види акредитивів, загальні положення щодо використання. Акредитив у розрахунках за експортні товари, акредитив у розрахунках по імпорту. Інкасо, документальне інкасо, чисте. Відкритий рахунок.

Змістовий модуль (тема) 11

Організація і технологія міжнародних перевезень

Принципи управління комерційною діяльністю транспортних установ в Україні.

Транспортні умови комерційних контрактів. Фрахт та страхування міжнародних перевезень. Види міжнародних перевезень: морські, автомобільні, повітряні, залізничні. Організація та технологія міжнародних перевезень. Порядок заповнення міжнародної транспортної документації. Особливості транспортного обслуговування зовнішньоекономічних перевезень в Україні.

Порядок надання транспортно-експедиційних послуг підприємствам-суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності. Методика визначення ціни за транспортне обслуговування.

Змістовий модуль (тема) 12

Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом

Порядок створення змішаних підприємств за участю українського капіталу за кордоном, їх види, умови існування та ліквідування. Комерційна діяльність змішаних підприємств. Прибутки та оподаткування.

Умови та порядок створення підприємств за участю іноземних інвесторів в Україні. Організаційні аспекти діяльності спільних підприємств. Трансфертне ціноутворення в спільних підприємствах. Утворення фондів і розподіл прибутків. Оподаткування. Перспективи розвитку спільних підприємств в Україні.

Змістовий модуль (тема) 13

Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Державна політика в Україні щодо валютного регулювання. Принципи організації валютно-кредитного механізму зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Діяльність Укресімбанку.

Система валютного контролю. Державні органи, що здійснюють валютний контроль, їх функції, обов'язки.

Література: [6,10,13,18,20-22,33].

Змістовий модуль (тема) 14

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності

Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз виконаних обов'язків щодо експортно-імпортних операцій. Аналіз динаміки обігу зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз використаних коштів щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз фінансових результатів і прибутку при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Вплив окремих напрямів зовнішньоекономічної діяльності підприємства на кінцеві результати його діяльності.

Ефективність зовнішньоекономічної діяльності, її сутність, теоретичні аспекти визначення. Фактори, що впливають на ефективність окремих напрямів зовнішньоекономічної діяльності, їх кількісна оцінка.

Змістовий модуль (тема) 15

Основні завдання для самостійної роботи студентів за змістовими модулями 8, 9,10,11,12,13, 14.

Модульний контроль знань за змістовими модулями 8, 9,10,11,12,13, 14. (заліковий модуль №2) здійснюється у формі модульного тестування, усного опитування в ході лекцій, перевірки та оцінювання виконаних рефератів і ситуаційних завдань.

1. Типові контракти в міжнародній торгівлі та їх умови.
2. Базисна умова поставки товарів „Інкотермс”.
3. Особливості цінової політики на зовнішньому ринку.
4. Валютні умови контракту.
5. Валютні ризики та їх страхування.
6. Форми міжнародних розрахунків.
7. Транспортні умови комерційних контрактів.
8. Порядок створення змішаних підприємств. .
9. Спільні підприємства та їх перспективи розвитку в Україні
10. Функціонування підприємств з іноземним капіталом.
11. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності
12. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності.

Заключення

Засвоєння студентами теоретичних та науково-практичних основ курсу «Основи зовнішньоекономічної діяльності» має велике значення для практичної діяльності майбутніх фахівців з міжнародної економіки, оскільки дає змогу підвищувати ефективність зовнішньоекономічних відносин.

4. Розподіл змістових модулів за видами занять за годинами та кредитами

Таблиця 4.1

Назва змістовного модуля	Усього на змістовний модуль (год./кред.)	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	СРС (год.)
Блок змістових модулів (розділ) 1 СУТНІСТЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, СИСТЕМА РЕГУЛЮВАННЯ, ОСНОВНІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН				
Змістовий модуль (тема) №1 Зовнішньоекономічна діяльність. Предмет, метод, зміст та завдання курсу	4/0,11	2		2-
Змістовий модуль (тема) №2. Стан і головні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні	7/0,19	2	2	3
Змістовий модуль (тема) №3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	4/0,11	2		2-
Змістовий модуль (тема) №4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	7/0,19	2	2	3
Змістовий модуль (тема) №5. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	7/0,19	2	2	3-
Змістовий модуль (тема) №6. Зустрічна торгівля, її види Посередницькі та орендні операції на зовнішніх ринках	4/0,11	4		2
Змістовий модуль (тема) № 7 Основні завдання для СРС за змістовими модулями 1,2,3,4,5,6.	2/0,56	-	-	2
Усього за блоком змістових модулів (розділом) 1	37/1,03	14	6	17
Блок змістових модулів (розділ) 2 ТЕХНІКА ОРГАНІЗАЦІЇ, ПОВЕДЕННЯ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Змістовий модуль (тема) №8 Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу.	7/0,19	4	2	2
Змістовий модуль (тема) №9. Ціна товару в міжнародних контрактах купівлі-продажу	7/0,19	2	2	2
Змістовий модуль (тема) № 10 Валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів. Умови платежу. Форми розрахунків	4/0,11	4		2
Змістовий модуль (тема) №11. Організація і технологія міжнародних перевезень	7/0,19	2	2	2
Змістовий модуль (тема) №12 Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом	4/0,11	2		2
Змістовий модуль (тема) №13 Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	7/0,19	2	2	3
Змістовий модуль (тема) №14 Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності Аналіз зовнішньоекономічної діяльності	11/0, 3	6	4	4
Змістовий модуль (тема) №15 Основні завдання для СРС за змістовими модулями 8, 9,10,11,12,13, 14.	2/0,056	-		2
Усього за блоком змістових модулів (розділом) 2	53/1,47	22	12	19
Усього	90/2,5	36	18	36

Перелік тем практичних занять

Таблиця 4.2

№ з/п	№ змістового модуля (теми)	Зміст практичних занять	Обсяг, годин
1	2	Аналіз головних напрямків розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні	2
2	4	Єдиний митний тариф. Порядок розрахунку імпортного і експортного мита	2
3	5	Порядок створення спільних підприємств на території України. Форми і види спільних підприємств.	2
4	8	Аналіз міжнародного ринку як важлива умова підготовки до укладення контракту	2
5	8	Методи і прийоми формування ціни в міжнародних контрактах.	2
6	11	Планування та організація міжнародних перевезень	2
7	12	Готівкові валютні платежі в Україні	2
8	13	Факторний аналіз зовнішньоекономічної діяльності	2
9	14	Порядок розрахунку основних показників зовнішньоекономічної діяльності.	2
Всього годин			18

5. Система оцінювання навчання

5.1. Система оцінювання трудовитрат навчання студента (залікові модулі)

№	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	Обсяг трудовитрат студента (кредитів)	Форма Контролю знань	Шкала оцінювання знань студента
1	Перший заліковий модуль за змістовними модулями 1,2,3,4,5,6	37	1,03	Модульний контроль: модульне тестування, усне опитування, реферати, ситуаційні завдання	(1...100)
2	Другий заліковий модуль за змістовними модулями 8,9,10,11,12,13,14,15	53	1,47	Модульний контроль: модульне тестування, усне опитування, реферати, ситуаційні завдання	(1...100)
Усього		90	2,5		(1...100)

Примітка: підсумкова оцінка трудовитрат студента на засвоєння дисципліни у цілому підраховується як арифметична сума кредитів за опрацьованими заліковими модулями.

5. 2. Система оцінювання знань студентів і шкала оцінки (за кожний заліковий модуль)

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	Відмінно	90 – 100
B	Добре	80– 89
C	Добре	75 – 79
D	Задовільно	67 – 74
E	Задовільно	60 – 66
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1 – 34

Примітка: згідно з наказом МОН України від 30.12.05 р. № 774, підсумкова оцінка Знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена результатів засвоєння окремих залікових модулів в інтервалі (1...100) балів.

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання не передбачено навчальним планом підготовки фахівців за напрямом підготовки Міжнародна економіка..

7. Види, форми та методи навчання

Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів згідно розподілу змістових модулів за видами занять (за годинами та кредитами).

9. Методичне забезпечення

Навчально-методичні матеріали кафедри з дисципліни, які знаходяться на освітньому порталі ХНАДУ.

Навчально-методичні матеріали (навчальні посібники, навчальні програми, плани семінарських занять, тематика рефератів, матеріали для самостійної роботи студентів, списки рекомендованої літератури), що представлені на кафедрі.

8. Методичне забезпечення

Навчально-методичні матеріали кафедри з дисципліни, які знаходяться на освітньому порталі ХНАДУ.

Навчально-методичні матеріали (навчальні посібники, навчальні програми, плани семінарських занять, тематика рефератів, матеріали для самостійної роботи студентів, списки рекомендованої літератури), що представлені на кафедрі.

9. Література, що рекомендована для самостійної роботи студентів

1. Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції: Закон України від 17.07.97р. // ВВР України. – 1997. – № 44.
2. Про єдиний митний тариф: Закон України від 05.02.92р. // ВВР України. – 1992. – № 19.
3. Про застосування спеціальних заходів відносно імпорту в Україну: Закон України від 22.12.98р. № 333-XIV // Уряд. кур'єр. – 1999. – № 35.
4. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22.12.98р. № 330-XIV // ВВР України. – 1999. – № 9-10.
5. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту: Закон України від 22.12.98р. № 331-XIV // ВВР України. – 1999. – № 12-13.
6. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91р. // ВВР України. – 1991. – № 29.
7. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01.06.2000р. // ВВР України. – 2000. – № 32.
8. Про митну справу: Закон України від 26.06.91р. № 1262-XII // Українська митниця. – К., 1991.
9. Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах: Закон України від 15.09.95р. // ВВР України. – 1995. – № 32.
10. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.96р. // Галицькі контракти. – 1996. – № 20.
11. Про ставки акцизного збору та мита на деякі транспортні засоби та шини до них: Закон України від 24.05.96р. // ВВР України. – 1996. – № 32.
12. Про заходи щодо вдосконалення кон'юнктурно-цінової політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності: Указ Президента України від 10.02.96р. № 124/96.
13. Про невідкладні заходи щодо посилення валютного контролю: Указ Президента України від 08.06.93р. № 195/93.
14. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001р. № 201.
15. Про порядок реєстрації і облік зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки України від 29.06.2000р. № 136.
16. Про встановлення мінімальної вартості окремих видів імпортованих товарів: Постанова КМУ від 27.07.98р. № 1164.

17.Про деякі питання регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності: Постанова КМУ від 29.04.99р. № 756.

18.Про порядок клірингових розрахунків: Постанова КМУ та НБУ від 02.04.94р. № 207.

19.Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті: Постанова КМУ від 21.06.95р. № 444.

20.Про затвердження порядку встановлення і використання офіційного обмінного курсу гривні до іноземних валют: Постанова НБУ від 18.03.99р. № 129.

21.Правила використання готівкової іноземної валюти на території України: Затв. Постановою Правління НБУ від 26.03.98р. № 119.

22.Артемов Н.М. Финансово-правовое регулирование внешнеторговой деятельности: Учебник. – М., 1999.

23.Балабанов И.Т. Внешнеэкономические связи. – М., 2001.

24.Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов / Л.Е.Стровский, С.К.Казанцев, Е.А. Паршина и др.; Под ред. проф. Л.Е.Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М., 2000.

25.Грачев Ю.Н. Внешнеэкономическая деятельность. Организация и техника внешнеторговых операций. – М., 2000.

26.Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. – К., 1996.

27.Дегтярева О.И. Внешнеэкономическая деятельность. – М., 2000.

28.Захаров К.В. Цыганок А.В., Бочарников, Захаров А.К. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций. – К., 2001.

29.Кормич Б.А. Державно-правовий механізм митної політики України. – Одеса, 2000.

30.Назаренко В.М., Назаренко К.С. Транспортное обеспечение внешнеэкономической деятельности. – М., 2000.

Узгодження з іншими дисциплінами навчального плану

Дисципліна	Викладач	Підпис

Укладач:
доцент кафедри
Міжнародної економіки

Бабич Анатолій Петрович

